

Καθήκον του εκπαιδευτικού η ισότιμη εκπαίδευση των μαθητών ανεξαρτήτως πολιτισμικής προέλευσης (Μπαϊκούση Σταυρούλα - Ελένη, Δασκάλα)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/29yo0Wa>]

1.4 Ερευνητικά δεδομένα

Η συνύπαρξη διαφόρων πολιτισμών στις σύγχρονες κοινωνίες είναι πλέον αναμφισβήτητη. Όλες οι κοινωνίες και οι χώρες χαρακτηρίζονται από μεγάλες διαφοροποιήσεις σε ό,τι αφορά την εθνική καταγωγή των πολιτών, το χρώμα του δέρματός τους, το γλωσσικό υπόβαθρο, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, τις φυσικές και πνευματικές ικανότητες, καθώς και τις ατομικές εμπειρίες τους (Tiedt & Tiedt, 2002).

Σε αυτό το πνεύμα, τα σχολεία που ως «μικροκοινωνικά συστήματα τείνουν να παρουσιάσουν τις κυρίαρχες εντάσεις της ευρύτερης κοινωνίας», βρίσκονται αντιμέτωπα με δυο προκλήσεις: να μεταδώσουν αξίες στο πνεύμα της διαπολιτισμικότητας και να εκπαιδεύσουν ισότιμα όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως πολιτισμικής προέλευσης (Παπαναούμ, 2006). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού έχει αλλάξει πλέον. Υποχρέωση και καθήκον του είναι να διαμορφώσει ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον ισότιμο για όλους τους μαθητές ανεξάρτητα από την καταγωγή τους και το γλωσσικό υπόβαθρό τους, αλλά και να εφοδιαστεί με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να καταστεί ο ίδιος επαρκής σε σχολεία με πολυπολιτισμικό και διαφοροποιημένο περιβάλλον.

Οι αντιλήψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με ζητήματα πολυγλωσσίας και πολυπολιτισμικότητας έχουν γίνει αντικείμενο έρευνας στη διεθνή αλλά και την ελληνική βιβλιογραφία. Οι έρευνες που θα παρουσιαστούν συνοπτικά στη συνέχεια εστιάζονται κυρίως στην ελληνική σχολική πραγματικότητα.

Οι περισσότερες από τις έρευνες σε πανελλαδικό επίπεδο (π.χ. Γκόβαρης 2001, 2005, Δαμανάκης 1997, Μάρκου 1997, Μπάρος 2008, Νικολάου 2000, Παπαχρήστος 2005, 2007, Παπαχρήστος & Παλαιολόγου 2002, Σπινθουράκη κ.α 2003, Σκούρτου 2005, Τριάρχη-Herrmann 2000), έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν πως συχνά κάνουν διακρίσεις σε βάρος των μαθητών από άλλα μεταναστευτικά πλαίσια, πως έχουν έλλειψη διδακτικής διαχείρισης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, πως θεωρούν τη διγλωσσία ως εμπόδιο για τη μάθηση καθώς και το ότι δεν εκμεταλλεύονται δημιουργικά τη πολιτισμική και γλωσσική εμπειρία των δίγλωσσων μαθητών τους (Παπαχρήστος, 2009).

Παρόμοιες έρευνες επιβεβαιώνουν ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί αναπαράγουν στερεοτυπικές αντιλήψεις και ιδέες για τη διγλωσσία και την εκπαίδευση των δίγλωσσων ατόμων. Συχνά οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται ως φορείς του κυρίαρχου εθνοκεντρικού μεταναστευτικού λόγου, καθώς θεωρούν ότι η αφομοιωτική πολιτική των μεταναστών μαθητών με την κατάκτηση της δεύτερης και την εγκατάλειψη της μητρικής τους γλώσσας είναι μια φυσική διαδικασία για τη κοινωνική τους ενσωμάτωση (Michail & Stamou, 2009). Στο ίδιο πλαίσιο φαίνεται ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί δεν έχουν συνειδητοποιήσει τις βαθύτερες αιτίες για την υιοθέτηση της δεύτερης γλώσσας και την αποδίδουν στον μιμητισμό και τη προσωπική επιλογή και όχι ως συνέπεια της αφομοιωτικής κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας υποδοχής. Φαίνεται λοιπόν ότι οι αντιλήψεις και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών βρίσκονται σε αντίθεση με τα

πορίσματα της κοινωνιογλωσσολογίας και της εκπαιδευτικής γλωσσολογίας αναφορικά με την ομαλή ένταξη των δίγλωσσων μαθητών (Ανδρουλάκης, 2014).

Σε μια πιο πρόσφατη έρευνα η Γρίβα και η Στάμου κατέγραψαν το 2010 τις απόψεις των δασκάλων για ζητήματα διγλωσσίας και θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση των δίγλωσσων μαθητών από άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα. Το δείγμα της έρευνας αποτελούσαν 583 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης όλων των περιφερειών της Ελλάδας. Στο τελικό στάδιο της έρευνας και με βάση τα ευρήματά της προκύπτει ότι σχετικά με τη διαμόρφωση του γλωσσικού προφίλ των δίγλωσσων μαθητών, οι πλειονότητα των εκπαιδευτικών απάντησε ότι αυτοί μπορούν να αναπτύξουν περισσότερες επικοινωνιακές δεξιότητες από τον μονόγλωσσο μαθητή, πλεονεκτούν στην εκμάθηση γλωσσών και συχνά τις αναμειγνύουν, προσαρμόζουν καλύτερα τον λόγο τους ανάλογα με τη περίσταση επικοινωνίας και αντιλαμβάνονται τη δομή μιας γλώσσας καλύτερα από τους μονόγλωσσους. Η έρευνα κατέδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν πιστεύουν ότι οι δίγλωσσοι μπορούν να έχουν τις ίδιες επιδόσεις στον γραπτό και προφορικό λόγο από τους μονόγλωσσους μαθητές. Επιπλέον, σχετικά με τη σκιαγράφηση του γνωστικού προφίλ των δίγλωσσων μαθητών το δείγμα ανέφερε ότι είναι νοητικά πιο ευέλικτοι από τους μονόγλωσσους, όμως δεν είναι σε θέση να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν τις πληροφορίες καλύτερα από τους μονόγλωσσους συμμαθητές τους. Εντύπωση προκαλεί η αντίληψη των εκπαιδευτικών ότι οι δίγλωσσοι μαθητές δεν παρουσιάζουν περισσότερα γνωστικά μειονεκτήματα από τους μονόγλωσσους.

Σχετικά με την ερώτηση εάν η διγλωσσία οδηγεί σε χαμηλές γλωσσικές και γνωστικές δεξιότητες ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών φάνηκε να διαφώνησε. Επίσης, αρκετοί ήταν και οι εκπαιδευτικοί που διαφώνησαν στο ότι η διγλωσσία προκαλεί σύγχυση και στην άποψη εάν επηρεάζει η διγλωσσία θετικά τη σχολική επίδοση, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν, ενώ αξιοπρόσεκτο είναι και το ποσοστό που διαφώνησε. Όσον αφορά, την χαμηλή επίδοση του δίγλωσσου οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απέδωσαν αυτά τα αποτελέσματα στην διαφορετική κουλτούρα και στο χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο της οικογένειας.

[Συνεχίζεται]